



זמני תורה מפשה

אכסניה לתורה וחסידות
י"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רבי עקיבא 65 בני ברק

פרשת וירא ט"ז חשוון תשע"א גליון תפ"ח

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	בני ברק
6:12	5:37	4:39	
6:16	5:36	4:24	ירושלים
7:16	7:04	5:47	בארא פארק

דברי תורה

ממורינו הגה"צ אב"ד דקהילתינו שליט"א

וירא אליו ה' באלני ממרא (ה, א)

פירש"י באלני ממרא הוא שנתן לו עצה על המילה, וכבר עמדו בזה המפרשים בתמיהה על מי שעמד בעשרה נסיונות בגבורה ולא התייעץ בזה עם אף אחד ומה הטעם שבמציאות ברית מילה בא לקחת עצה מממרא, וע"י שפ"ש שהביא מהפרישים ישוים ע"ז, ואולי י"ל בס"ד עפ"י מ"ש בספר מדרש שמואל [שהיה מגור האר"י] על מס' אבות (פ"ב מ"א) והוא מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסידה, ולכאורה היה ראוי לומר הוי מחשב שכר מצוה כנגד הפסידה, כי מה שהאדם מחשב מחשב בעצמו הוא הפסד המצוה ומה הוא בא למנוע ממנו, והתנא בא להזהירו שלא ימנע, היה ראוי לומר חשוב שכרה כנגד הפסידה, ופירוש הוא ז"ל, כי הנכון בעיניו הוא כי המצוה הנעשית במחשבה היא המעולה, כי היצירה מעבד והיצר הטוב יגבר, וכן הנזהר מן העבירה בהתגבר יצרו עליו בבחינת עריבותה משוכב הוא מהנהיר בלי מחשבה, כי לפום צערא אגרא, על כן הזהיר וצוה על המחשבה, ואמר תחשוב מה שאתה מפסיד בעשותך המצוה, ותעריך למול הפסד ההוא גדול שכרה, וכן תחשוב הנאת העבירה כנגד ענשה, עכ"ל. וכזה איתא בגמ' (ע"ז י"ג) נזיל אפיתחא רבי ונותת נפסיה ליצרון ונקבל אגרא, הרי שיש ענין בעת עשיית המצוה לעורר המצוה והעיקוב לעשות המצוה, ומיד ישוב ויתגבר על עצמו ויכף את יצרו לעשות צדק קונו, וע"י מש"כ בזה בפ' חוקת עה"פ על כן יאמרו המושלים בוא חשבון, שאנשים בערמנו אין להם להביא את עצמם לדין נסיונות בכפיית היציר, עיי"ש.

והנה אצל אברהם אבינו ע"ה מצוות מילה היתה המצוה הראשונה שנצטווה עליה וכל שאר המצוות קיים עד שלא נצטווה הבה ובחינת אינו מצווה ועושה, ובמס' (ע"ז ג) אר"ח גדול המצווה ועושה ממי יותר משאינו מצווה ועושה, וכתבו בתוס' הטעם שהמצווה ועושה הוא המיד לבטל יצרו ולקיים מצות בראו, ע"כ, משמע דעיקר חשיבות של מצווה ועושה היא בזה שמתגבר על יצרו וממנוע אותו מלעשות המצוה. והנה כתבו בסה"ק דאע"ה קיים כל המצוות עד שלא נהנו, ע"י שישעבד כל אבריו וגידיו להש"ת, עדי הגיעו למדרגה שאבריו וגידיו לא עשו שום דבר שהוא נגד רצונו, ודבר שהוא רצונו ורצון ד' עשו מעצמם, ולפי"כ שנצטווה אע"ה לקיים מצוות מילה לא היה לו בזה שום כפיית היציר, ולא הרגיש שהוא צריך להנניע את טבעו בכדי לקיים המצוה, אבל אע"ה רצה בכל זאת לקיים המצוה מתוך התגברות וכפיית היציר, שהרי זה עיקר חשיבות של המצווה ועושה כמ"ש, לכן הלך אצל ממרא לבקש ממנו עצה על המילה, וכיוונתו היתה בזה שממ"נ יבא לו מה עצה להתגברות וכפיית היציר, שאם ממרא יאמר לא לעשות ויסיתנו להימנע מלקיים המצוה, הרי אז יהיה לו העבודה של התגברות על טבעו ויקיים המצווה בחיפז טבעו, [שו"ר בשתי הנמנים ריש פ' וירא שכתב כל ששם ר"א מורח שסבור היה אע"ה שודאי יתנו לו עצה שלא ימול], וגם אם ממרא יענין לו לקיים המצוה, באמרו שהמצווה הזאת היא טובה גם לנפשו, כידוע היום שהגיעו להכרה שברית מילה היא בריא לגוף, הרי אז יהיה לו התגברות בכחות המצווה שיעשה אותה אך ורק למען כבוד שמו ית' ולא לשם הנאה וצורך עצמו, וכמ"ש באו"ח ח"ק (פ' לף) עה"פ וילך אברהם כאשר דבר אליו ד', להיות שאמר לו ד' המצוות תועלתו הרבה ששילך לו מארצו וכו' וד' הודיע הכתוב כי מה שהלך לא לצד התגברות אלא לצד האמונה אל לעשות את דבר ד', ע"כ, וכן י"ל במצוות מילה אף שיש בזה תועלת וצורך להגוף מ"מ קיים אע"ה המצווה רק בכדי לעשות את דבר ד'.

בחום היום (שם). ברש"י, חו"צ הקב"ה ח"מ מנרתיקה שלא למתורו באורחים, ולפי שאורחו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים, ע"כ, המשך בעמ"ב

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ד שליט"א

מוצ"ש וירא תשס"ח - ארה"ב

פיינשטיין בא לבקרו ברוסלאנד, כשראה החולה אמר היהודי לרבי משה: רבי! הגויים [בהתכוונת ע"ז] יש להם ביטערע מחלה ואני הולך למות ויודעני סיבת מותי שלעכ"מ אף אלע שלעכטע גויים, וכה ספר נוראות לרבי משה פיינשטיין, בגלל שלא היה לו שכל במוחו ולכן בפרשת בנות לוט היה מגחך ומצחק ומלעג ומזלזל בינו לעצמו אן א קונטרול כי הוא היה בחי' תינוק שנשבה, והיה מדבר ואומר למה הי' התורה צריכה לספר הסיפור שלהם, והיה מדבר נגד בנות לוט מיט א גרויסע זילוול ונגד אמונת התורה, כן היה עושה שנים רבות ללא שכל בדברים שהם נגד אמונת התורה, עד ששילח א' חלם לו בחלומו והנה הוא רואה פארצייטישע הויכע מענטשען [גרויסע וייער] מהדרו הקדמון והם שאלו אותו אם הוא יודע מי הם ואם הוא מכירם, וא"ל שהם בנות לוט וא"ל שהם בכעס גדול עליו עקב שהוא מדבר דברים נוראים ומשוונים עליהם ביולול נגד אמונת התורה בפרשה שכתוב עליהם, והסבירו לו שלכן זה וטעם שלהם היה שלעולם היו יכולות לעשות שתיקה אחת גדולה מכל הפרשה דילן אך אז יאמרו הגויים שאלו בנים שנולדו להם שם נולדו בדרך נס ואז היו אוה"ע עושים מהם עבודה וזה אנגעציקע כמו אותו האיש ימ"ש, וכדי למנוע את זה לכן הם פרסמו שנולדו מאביהם ולא בדרך נס אפי' שהם ידעו שיהי' להם בושות גדולות לביוון עולם אפי' הכי הם הסכימו בכך להודיע כל זה כדי שידעו שהיה להם אבות, לכן כל המעשה בעניינם הי' דייקא בפירסום כדי שכולם ידעו מכן ולא יעשו מהם ע"ז ח"ו, ומיד אח"כ ניווק האיש הנ"ל בלשונו רח"ל ונחלה חולי אנוש ביותר ומת. ע"כ.

והוא לנו לימוד גדול ועצום שבקדמונים אף פעם אין לנו שום השגה וכל מה שכי' בתורה יש לנו ללמוד מוסר צו שטייגען בפשטות און אלע עניינים, בכל פרשה בתורה כבנות לוט ודורות הקדמונים יש ללמוד את לימוד המוסר של הפרשה לשוב בתשובה און שטייגען תמיד בתורה יר"ש וגמילות חסדים, אך יש לנו לזכור ב' נקודות אחת שבקדמונים אין לנו השגה והוא למעלה מהשגתנו, והשני מאידך שלכן זה נכתב כדי ללמוד מוסר בפשטות ועיד"ז בעה"ח ח"ו לא ניכשל וניפול ועי"ז שניחור ונתעלה בכל הנ"ל.

וזהו כלל שאין לנו השגה בהם והנה לדוגמא האם יש לנו השגה מה היה אצל קרח שראה ברוח הקודש שלשלת גדולה יוצאת ממנו והווקא עם כזה רוח"ק שם נכשל, ועוד י"ל שאין לנו השגה מה היה שם, כדמתאמרא בשם הרבי החוזה הק' מלובלין שהיה מרגלא בפומיה לומר: "די הייליגע זידע קרח", א"כ עם כל חטאו שם היה הייליג וקד"א א"כ מזה שאינו מבינים את חטאו, וגם הישמחה משה מסופר עליו שאמר שהיה בדורו של קרח וכשאלוהו לצד מי הלך ענה שהיה כזה בילבול המוחין גדול אך הוא עמד מן הצד ולא התערב כלל, וא"כ שלא היה ברור לו שקרח חוטא א"כ מכאן שלא היה כמעשה עבירה ממש אלא דקות דיגע עניינים וכנ"ל. אומרים מילתא דבדיחותא עשיר כמו קורח ולא אומרים עשיר כהמן, ולכאן"ה הא גם המן היה עשיר כמ"ש ויפסד להם המן את כבוד עושרו, אלא שאת המן הרשע תלו ואוצרותיו נשארן כאן א"כ לא נשאר עשיר ולא אומרים עשיר כהמן, משא"כ קרח נפל עם כל אוצרותיו למטה ואוצרותיו הם עדיין עמו ואצלו יחדיו עמוק תחת לקרקע, לכן אומרים עשיר קרח, אך עכ"ז שנשאר עשיר לנו יש ללמוד מוסר בפשטות מה יוצא מוכחה הרע הדמחולקת רח"ל.

והנה בריש הפרשה מובא ויקח חמאה וחלב וכן במדרש שאאע"ה ויתן לפניהם ולכאן"ה צ"ב שהרי אי' בתורה וכן במדרש שאאע"ה קיים את כל התורה עד שלא נתנה, וא"כ איך ליקח חמאה וחלב בידו עם פליישיג ובשר, אלא א"כ שהפשט הוא שכתוב ויקח חמאה וחלב קודם ועשה הפסקה ושטף פיו ואח"כ נתן להם לאכול את בן הבקר אשר עשה ולא היה יחדיו, וכן אי' בחז"ל שכל מאכל המשך בעמ"ב

אי' בפרשה דילן מעשה דלוט ובנותיו והנה זה צריכים לדעת שבאמת בכל אלו הקדמונים אין לנו שום השגה אך עכ"ז לכך זה כתוב בתוה"ק כי מן הכל יש לנו ללמוד א מוסר בפשטות צו שטייגען און יראת שמים לפי השגתנו, כי לכך זה כתוב בתורה.

וזה יש להסביר שאפי' דבר שלנו נראה כעבירה ודבר שאינו נכון לעשותו אצלם

אצל הקדמונים היה זה דבר גדול חשוב ורצוי שאצלם היה לשם שמים וענינים גדולים הגם שבעינינו אין זה נראה כך וכדי לקרב זה הענין לשכל י"ל משל למה"ד שמצונו באכילת פסחים שאותה אכילה אחד יכול לאכול לתיאבון למלאות כריסו אכילה לשם תאוה בלבד ואילו השני אוכל לשם מצוה והגם שהם רחוקים כ"כ זמ"ז עכ"ז לא יכולים להכיר בהם, שמבחוץ נראה ששניהם עושים אותו מעשה ועכ"ז כ"כ רב החילוק ביניהם ויותר מזה שאפי' שניהם אוכלים לתיאבון כ"כ א"א להבחין מי לה' ומי זה שאוכל להנאת עצמו כי לא יכולים להכיר בהם, שהצדיק אוכל מיט א פטיט אך הוא מקיים המצוה לכ' שבת ובפסח אוכל שנאכל על השובע, לכן צדיק אוכל בהנאה של מצוה את קרבן פסח ומאיך רח"ל מי שאינו מבין כ"כ ואין לו שום השגה בקדושת הפסח אלא יודע רק שזה צלי טוב שיכולים לאכול ולהטוף עוד ועוד, ואין יכולים להכיר בין שני האוכלים אך על גנון דא כבר נאמר הכי ויראת מאלוקיך שהוא דבר המסור ללב והאדם יראה לעיניים והי' יראה ללבב ורק הוא ית' יודע החילוק בין השניים מי לה' ומי להנאתו שזה הצדיק לא מעניינו האוכל אלא רק מצוות ובגלל שיש ציווי לאכול אזי אוכל ולכן אוכל בשמחה ובהנאה מגודל שמחת המצוה, והכל לשם מצוה לבד ומאיך זה התינוק שנשבה נעבעך הוא אוכל א שטיקל פלייש להנאתו בלבד ואדם מן החוץ לא יכול להכיר בהם, אך הרבש"ע מבין וחוקר כליות ולב ויודע האמת שהצדיק אוכל באמת לשם מצוה והוא כל הנאתו לשמח את הרבש"ע ואין זה משנה ומפריעו אם זה פלייש או דומה לו, ושמחת והנאת הצדיק הוא גדול פי כמה וכמה מאותו התינוק שנשבה כי זה התינוק אינו אוכל כי אם לטובת הנאתו הגשמית, וגשמיות יש לה סוף הן אכילה עצמה והן אח"כ שעלול להקיא את כל מה שאכל, אך ברוחניות אין לזה סוף והיא בחי' אכילת הצדיק, ממילא הרבש"ע יודע מי הצדיק ומה כוונתו באמת,

וזהו הנמשל לכל מעשי הקדמונים הכתובים בתוה"ק שאותו מעשה שנראה לנו אפי' כעבירה באמת פנימיותו שם היתה מצוה רבה ולכן הדברים הכתובים בתורה אין לנו השגה, וכן בדברים טובים שלהם שאנו יודעים או מבינים שהיו אלו דברים טובים עכ"ז אין לנו השגה אך בדקות דיגע עניינים שכלפיהם היה נקרא עבירה שרק הש"ת מבחין בפנימיות הכוונה כנ"ל ולפי"ז היה נחשב להם כעבירה מה שאין לנו השגה באלו הדקויות, אך בקדמונים אין לנו שום השגה וכמו שאי' בחז"ל בגמ' (עבודה זרה ד:) לא היו ישראל ראוים לאותו מעשה רק להורות תשובה לרבים תשובה ליחיד, וכן דור המדבר שנק' דור דעה הגדול ביותר והיו שם מרגלים רח"ל, ואפי' ששם נאמר זכרתי לך חסד נעורייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זדועה והוא כלל גדול שאין שייך לבחינתנו ומבחינו להבין אותם כלל, אך כפי גדולתם ומעלתם היה נקרא ענין של דקות דיגע חטא.

והנה לכאורה במעשה שאצל בנות לוט יש להבין כל הנעשה שם עם אביהם לוט, וכבר דברינו לעיל כי בכל הקדמונים אין לנו השגה, ומסופר מעשה נורא מהגאון הרב משה פיינשטיין זיעוב"כ שכתוב בהקדמת אחד מספרי השו"ת שלו "אגרות משה", שפ"א היה יהודי חולה אנוש מאוד והיה לו המחלה הנוראה רח"ל בלשונו שהגיעה לכדי סכנת נפשות, ורבי משה

תורת אמת

מנינים יקרים על הפרשה

וירא אליו ה' וגי והוא יושב פתח האהל כחום היום (א, יד)
 וברש"י, לראות אם יש עובר ושם ויניסם בביתו. והנה יש עניים שהם רגילים להתדבק על לדלת ולבקש חסדים, אנשים כאלה מתוך הרגלם כמד אינם בושים עוברים אין עון הוצרך לעמוד ולהמתין להם, בודאי יבואו מעצמם, ברם, לפעמים מצוי עני בן טובים שהיה לפניו בעל בעמיו, איש נכבד, והוא נאלץ לבקש טובה או להתארח אל הוולת, אדם כזה נרעד לאחוריו, עובר ופוסע עור הפתח, ושם מיד על עקבותיו, מחמת בושתו לפשוט יד או לבקש חסדים והו עובר ושם, לעני כזה יש להמתין בחוץ ולראות אם בא, כדי שלא יתבייש, ויוכל להנסיס הביתה כסבר פנים יפות. (אביר יעקב - מסדורה)

ובאופן אחר יש לבאר דברי רש"י, הדנה האורח שהיה פעם אחת אצל אברהם היה בוש לבוא עוד הפעם אליו בזמן קרוב, וישב אברהם על פתח ביתו ופוסעו עור הפתח, והה מה שפירש שאיש עובר ושם ויניסם היינו שכבר עבר דרך ביתו, ועתה יש כבודו. והה הפירוש יהיו עניים בני ביתך (אמת אהא) כמו בני הבית אכלו האתמול ואוכלים היום. (פרדס יוסף)

ויש עניני וירא וגי וירא וירץ לקראתם וגי (ב, ח), אי (שבת קמג) גדולה הנכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ונראה שרוב זאת מדה שאכשר בא אליו הקב"ה לבקר ורחוב הוא יש פתח האהל ולא היה לו כוח לעמוד לכבודו של הקב"ה, ואילו כאשר בא אליו המלאכים קיבל כוח ומיד כאשר ראה אותם וירא וירץ לקראתם וראים מזה שגדולה הנכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. (אדמו"ר מבעל בשם הנבא סאלי יו"ט)

והטעם שאמרו ה"ל שגדולה הנכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה, ולא די כמה שמונות הנכנסת אורחים היתה מקבלת פני שכינה, נראה לומר הדרי אשר אינה צרה באורחים, ואיתא (ספתי יז) איש ואשה שכינה שורה ביניהם כשיש שלום ביניהם, ולכן אם יהיה רק קבלת השכינה, יאמר מה לי להכניס אורחים ולהתקיים עם אשתי שאינה רוצה בכך, וא"כ משום השכינה, אם אחיה בשלום עם אשתי ג"כ השכינה יהיה אתנו, לזה אמר גדולה נכנסת אורחים מקבלת שכינה ויקבל אורחים. (פרדס יוסף)

הנה ידוע שפנחס ח"ל אליהו, וכשנבקש נקמת ה' אזי מתוך כך בא לנשמת נדב באביהו. (מנפא ביהוה), והוא שאמר אברהם אל נא, שהוא ראשי תיבות נדב אביהו שהוא אליהו. תעבור מעל ענדך, הדינו בעני שיהיה לישראל ברית מילה יהיה אליהו. (קדשת לוי)

יקח נא מעט מים וגי (ד, ח), וברש"י, יקח נא על ידי שליח. מספרים שר' ישראל סלנט זצ"ל התארח בעיירה ונטל ידיו רק במים ליש, נימק התנהגותו, מפני שראה שמבואים את המים מנהרה, לא רצה להשתמש במים מרובים המגיעים לבית בעמל של הוולת, לפי זה פירש הגאון ר"י יעקב לוי אורלוב זצ"ל, את הטעם מה שאמר אברהם איבנו שהשליח יביא רק מעט מים כדי לא להתרחק אחרים, ואילו מה שרואה עשה בעצמו עשה בעני יפה, כמו שנאמר ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר דג וטוב (תה) ואמרתי (בכא מפני עצם) ג' פרים כדי להאכילן ג' לשונות בהרד"ל (אמרי שמאי)

וענין זה שלא לעשות חסד על חשבון הוולת, מושב כמה שא"י בחו"ל (חולין סג) אמר רב הודה החסידה זו דיה לנבה, למה נקרא שמה חסידה, שעושה חסד עם חברותיה, ואילו בירושלמי אי (מנפא בתנ"י ופי מה אכפת להו לעכברים, ב"ג ט) הני עכברי רשימי יניחו דן חמיין עיבור אל מוסתיהו דאבלי אלא קריין להברייהו דאבלי נמהון, ולכאורה יש להקשות מפני מה חסידה בזה שעותרת לחברותיה נחשבת לחסידה, ואילו העכבר כמה שמסייע לחבריו העכברים האחרים נחשב לרשע, והתשובה היא לך שהעכבר נחשב לרשע כיון שעושה את החסד על חשבון בעל הית, והחסד על חשבון אחרים לא רק שאינו נחשב לחסד, נחשב גם לרשעות. (בשם האמרי אמת)

ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדני וקן (ח, ז)

ובדרך רמז יש לומר, הדנה כתוב (קהלת יבא) וזכור את בראך בימי בחורתי עד אשר לא יבוא ימי הרעה, אלו ימי הקונת ההחלשות (רש"י שם) לא כאותם האנשים שמבלים ימיהם בחבלי עולם הזה, ואמר בלבד לכשאפנה אשדה, היינו כשאבוא לימי הקונת או יהיה לי זמן פנוי לעסוק בתורה, ולשון הנה הקונת קפצה עליו ותש כחו וכלו כל חושיו כמבואר (שבת קנב), ונשאר בלא כלום. והו שמרומז בכאן לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה, היינו אותן האנשים שהיו הרע מפתה אותם, לאמר אחרי בלותי היינו אחר שאכלה ימי בתענוגי עולם הזה, היתה לי עדנה, יהיה לי עוד עידן וזמן לטוסק בתורה, וכן מבלה כל ימי מות, עד שבא לימי הקונת או ויהי אדני וקן הקונת קפצה עליו וכבר תש כחו וכלו כל חושיו והולך בלא כלום חלילה. אמנם הצדיק כאשר היצר הרע בא אליו בטענה זו, הוא נכוח וענינו והוא מצחק ממנו ומהתל כיער הרע, והו שאמר ותצחק שרה היינו הצדיק מצחק מזה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה וכו' כ"ל, והבן. (דברי ישוראל)

וה אמר המכסה אני מאברהם וגי (ח, יז), ובדרך (משנ), עירובי הצרות גלית לו, למחר הפיכה של סדום ולא אגלה לו. והדברים תמוהים. וראיתי לפרש, על פי מה שמוכא בגמרא (עירובין פז) בכל מערבין ושמתפין חוץ ממים ומלח, ומכאן בירושלמי (עירובין פ"ג, ה"א) משום שיש בהם קללה, ימי מכול, ומלח אשתו של לוט נצט מלח. והו פירוש עירובי הציאות גלית לו, וה"ל מוכרז אדני לגלות לו הפיכה של סדום, משום שגולה עתה דין חדש לעירובי הצרות מעתה אין מערבין מלח משום אשתו של לוט. (פרדס יוסף)

כי ידעתי וגו' ושמו דרה ה לעשות צדקה וגי (ח, יח), הנה רבים מעמי הארץ חושבים דכבייל מצות צדקה מתוך רעיונות בית ועד של שמחה, אמנם לדי ריקנות ולחולות בתערובת אנשים וגושים, וצדקה כזאת תועבה היא, וצדקה וגמילות חסדים צריך להיות באופן של דת ישראלית, והו שכתוב ושמו דרה ה לעשות צדקה, ועיין בתרגום אונקלוס וינתן ויטרון אורחן דתקן קודם ה'. (ליקוט הגרשוני)

ויאמר אל נא אני תרעו (ש, ז), עצה טובה אם רואה אדם שאינו יכול להתפלל אזי יתחבר עצמו לאחים ורעים מישראל, והוא סגולה נפלאה מכונא בספרים הקדושים היינו אל נא אין נא אלא לישן בקשה (פריש ט), והכוונה שאין יכול להתפלל, ואי התקנה ליה אזי תרעו לישן התחברות וירעונו, והיוו שיתחבר עצמן עם ישראל בכל שלם, וזה תועלת גדול לתפילה. (דבי צני הירש מרישני) אור לשמים)

המשך בעמ' ד'

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

היה בנפרד הבשרי והחלבי והמתין מהחלב לבשר חצי שעה או שעה ואח"כ האכילם את הבשר, זה היה די הייליגע ויסע אאע"ה, וכמבואר בהמשך הפרשה שהוא היה מליץ יושר על אנשי סדום הרעים וחסאים רח"ל והוא ביקש לבוכ"ע שיהיו אותם וירחם עליהם, הגם שהיו רשעים כ"כ שא"י במדרשים ששורצים לומר סמל אכזריות אומרים שהוא כמדת סדום כי הם היו אכזריים ביותר, וכמסופר שאליעזר עבד אברהם נפל לתוך סדום באקראי ואירע שם שאחד התקוטט עמו ואליעזר היה צדיק ולא השיב לו והסדומי פצעו והוציא ממנו דם, הלך אליעזר לשופט הרשע והתלונן על הסדומי שפצע אותו השיב לו השופט, לא הוא אשם אלא אתה חייב לו כי הוא הוציא ממך דם והסך ממך לייך לרופא שיקיץ לך דם לכן תחוייב לשלם לו על כך, כששמע זאת אליעזר נטל אבן וזרקה בראש השופט והוציא ממנו דם ואמר לו כעת אתה חייב כמו"כ לי לכן מה שאתה חייב לי תיתן לו וממילא תשלם לו את מה שאני צריך לשלם לו.

ועפ"ז ביקש עליהם אאע"ה הרחמים כי מידת ההחמנות אצל אברהם אבינו אין לנו שום השגה, והנה בפרשתו כתוב וירא אליו ה', והקשה די זיידע רבי [מרן אדמו"ר הקוה"ט מוהרמ"מ זיע"א] זייעוכ"י דצריך להבין למה לא כתוב בפירושו וירא ה' אל אברהם, אלא בתורה יש פשטים עצ"ס ופי' שאברהם אבינו לאחר מילתו היה בכזאת שמחה של מצוה על שזכה להתקדש ולהיטהר ולהסיר ערלתו, ובדביקות היה כ"כ בבוכ"ע עד שישכח שיש לו שם, והיה עליו כזאת השראת השכינה מרוב שהיה בטל ומבוטל לבוכ"ע כמו שאמר ואנכי עפר ואפר, וכן כאן מרוב שמחה של מצוה ומרוב קדושה וטהרה, לכן לרמז בא בדרך משל ששכח מעצמו כליל בלתי לה' לבדו לכן לא כתוב שם אלא וירא אליו ה', כאילו אינו בנמצא כמו שאין לו שם ואמנם באברהם אבינו אין לנו שום השגה ובכל הצדיקי אמת ג"כ, אלא יש לנו רק להיות בשמחה של מצוה ובקדו"ט לבוכ"ע ובכסיוטל אליו ית"ש.

~ על הגה"ק החזון איש זי"ע לרגל יומא הדילולא ~

והנה היום היה יא"צ של בעל החזון"א שהיה כולו תורה וזכה שכוחו נעשה כח התורה כוחו התורה ופוסק הדור של העולם, מספרים על הרה"ק רבי יודלע מדיוקוב זי"ע שביקר פעם את החזון"א זי"ע וראה ששוכב סמוך לכו ולא על הכר ושאלו למה לא עולה לישון על הכר והשיב לו שאם היה לו בכחותיו לחזור לכו ולשכב עליו היה הולך בכוח זה ולומד תורה, ומסופר שהיו מניחים מתקן מסויים בכדי שישען עליו ויוכל לייך למיטתו...**ושמעתי** מספרים שאם היה שם המתקן הזה והחזון"א היה צועד למיטתו כשהוא עוסק בדביקות בתורה ולא חש לכלום עד כי נפל ארצה בדרך למיטתו, ולכן ה"ל כח התורה כי את כוחו השקיע בתורה"ק שלא רצה להסיט עצמו ולא היה בכחותיו להגיע לכרית כי את כל כחותיו ויגיעתו מסר ושם עבור ואצל התורה, וידוע שהרחבת הדעת ובהירות המחשבה אצלו היה מורא"דיג ולא היה אצלו שום ספיקות הכל היה ברור אצלו ע"פ תורה, הכל היה בהיר ומאיר באור גדול אצלו, הוא היה המחמיר הגדול, והוא היה אוהב ישראל הגדול.

על מרן אבא מארי זי"ע [ה"ה מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א] מסופר שלמד בישיבת תפארת ציון אצל החזון"א והיו ימים וזמנים קשים שהאוכל היה מחולק בתלושים, והיה כזה סוג של חלב כמין אבקה והיה לאבא זיע"א שאלה מסויימות על חלב עכו"ם, היום אפשר דרא ואין את אלו הספיקות, והלך אבא לשאול את פי החזון"א ויתכן גם שהיה זה בהוראה מהסבא מרן מוהרמ"מ זיע"א שהוא אמר לאבא מארי שישאל את החזון"א זי"ע שהיה נקרא מחמיר, וכששמע ממנו החזון"א שגאלתו אהו ברוב חיבה מופלאה את אבא בידו ווא"ל איהר זננט דאך א מנגערעד אתם כחושים ולכן השיב לו כוחות שיהיה לו מה ליקח שיהזקוהו לבריאות השלימות כדי שיוכל להתעלות בתורה ובתפילה ובעבודה"ש.

מספרים שהבריסקער רב היה אצל החזון"א והגם שהיו אוהבים זא"ז ומעריכים זא"ז עכ"ל הם היו ב' סוגי אנשים שונים, ולכן אירע שהחזון"א כיבד את אורחו הגרי"ז בפירות, ואז לקחם הגרי"ז והוריד מהם מעשרות, ואומרים שטעמו היה כי הוא סבר שהיום אין חזקת חבר ולכן בכל מקום שהלך היה מעשר האוכלים בעצמו וא"כ אף על החזון"א אינו יכול לסמוך בזה ולכן עישרם בעצמו, ומוסיפים לספר שמאידך החזון"א ידע בנפשו שכבר עישרם וממילא המעשר של הבריסקער רב הרי הוא אינו חל והו חולין וכדי להורות שכך הוא סובר הלך החזון"א ואכל את אלו המעשרות שעישר הגרי"ז הגם שהיה החזון"א ישראלי ולא כהן ולא לו והרי שניהם עשו מעשה זה לא כמו זה ועכ"ז אחזו מאוד זמ"ז. כמו"כ מסופר כשהוציא החזון"א ספר שלו היה אצלו שמחה כמו שחיתן בן, מספרים שהיה אחד מחסידי קרלין ר"ז קוריץ שפעם בא לחזון"א ואצלו הדלת היתה פתוחה תמיד, וכשנכנס אליו ראהו שאחזו גמרא ומסתובב לכאן ולכאן ולא שם לב שמישהו עומד לידו והיה עוסק בלימוד ודבוק בתורתו עד שלא הבחין בו שעומד אצלו ורק אח"כ התעורר משקידתו וראהו.

יש משל שאומרים עליו שישל ללמוד דף גמרא מאה ימים וכן ללמוד מאה דפי גמרא ביום אחד, ואין לנו שום השגה בו, ומהכלל יש לנו ללמוד גמרא מספר שמועות.

השי"ת ירחם שיוכות רבי צבי משושטרטקוב אבי י"ש מניקלשבורג וההפלאה יגן עלינו אויף אייביג, וזכות ר' לייב בעל היסורים, וזכות רבי אברהם ישעיהו בן ר' שמריהו יוסף ב' החזון"א ומתו יגן עלינו אויף אייביג, וזכות כל הצדיקי אמת יגנו עלינו אויף אייביג. השי"ת ירחם שנוכה לחזור בתשובה באמת מאהבה ועשו כולם אגודה אחת, ולהתעלות בתוה"ק שהמאור שבה מחזירו למוטב והוא חז"ל נורא כדאי (תלמוד ירושלמי מסכת תענית פ"א ה"ה) שהקב"ה אומר הלוואי אותו עזבו ותורתו שמרו, וה' ברחמנותו ידבקנו כולנו בתורה ויר"ש ומידות טובות, וכולנו נזכה ללמוד התורה לשמה אויף א זיסע אופן אויף אייביג, לפי שאין לנו שיוך רק התורה הזאת והיא מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, הכל נמצא ומונה בתורה, כל הולמוד תורה לשמה וזכה לדברים הרבה, ובראיתו לו תורה תבלין שזה העצה היחידה להתגבר ולנצח הציצה"ה, השי"ת ברוב החמים יתן לנו התמדת ושמתת התורה לשמה בשמחה שטענדיג, וישמור את כל כלל ישראל בכל מקום שהם, ויתן גאנצע רפואות שלימות גוה"ג בשלימות ברכות שמחות ישועות שלימות תורה וגדולה במקום אחד ברכה שלימה ישועה שלימה ושמחה שלימה ובנין בימה"ק שוין יעצ אויף א זיסע אופן אויף אייביג.

דברי תורה - מעמ' א'

והנה זה היה ביום ג' למילתו כמ"ש רש"י, ולכי מה היה בב' ימים הקודמים, והלא גם אז היה מופל במכאוביו, ואולי עוד ביותר מיום הג', וכמו שדן בזה באה"ח חק, ומרש"י משמע שרק ביום ג' הוציא חמה והביא אורחים בדמות מלאכים, ולמה לא הוציא חמה מנרתיקה בב' ימים הראשונים, ואם גם אז הוציא חמה, הרי היה אאע"ה מצטער גם אז על שאין לו אורחים, ולמה לא הביא את המלאכים בדמות אנשים או, וי"ל לאפשר שגם בב' ימים הראשונים הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ולא היו עוברים ושבים, אלא שאאע"ה לא היה צער מוכן שאין לו אורחים, שלא היה לו ענין ורצון שיהיו כאלו שאין להם לאכול כבדי שיכנסו לביתו, רק אם היה רואה אנשים העוברים היה מוכנס ומפציר בהם לטור לאכול, אלא ביום ג' שבטא הקב"ה ונתלה אלו, ובדאי שבעת המראה הגדול הזה הגיע לאביה"ה השגות גדולות ונשגבות עד שמי רום עליון, ונתעלה בסילודין עליה בתר עליה בהכרח הבורא ב"ה ובעבודתו ית"ש, וניתוסף בו אהבת הבוה"ת"ש, ובהגיע האדם להתעוררות כתב בסה"ק קדושת לוי (יתו ע"פ פן ירסו אל ה' (לואת) וול"ק, הכלל, כי הרמב"ם (אמונה ומשחן פ"ט) פירש על הפסוק (שיר השירים ג, ז) אם תעירו ואם תעוררו אל ונתלה אלו, ושמועתי אל האדם אהבת הבורא או יראת הבורא ברוך הוא, או שתיקף יעשה מצוה, ואז כזה מביא אהבה ויראת הבורא בצענום, כי כל זמן שלא עשה מצוה יש לו מלחמות, אבל כשעושה עם זה היראה ואהבה מצוה, אזי מביא בצענום ובטל ממנו כל המלחמות.

הנה מצוה שעושה הוא כמו כלי שתנוח בו זה התעוררות שמגיע לו מלמעלה, והו עד שתחפץ, כי החפץ הוא לוי שגם ברכוב"ם ע"כלה"ק. [וע"ז בקדושת לוי על לשבותיה ד"ה אופן ג, ז]. ועפ"ז י"ל שאאע"ה בעת העיון הגדול והנורא שהשיג אהבת הבורא ית' ביתר שאת ועוין, רצה להכניס להתעוררות וההשגות שהשיג עתה באישוהו חפץ של מצוה בכדי שיהיה קיום להתעוררות, ואאע"ה שמדתו מדת תסד הלא המצוה שצטענין בה ביחוד ומסר נפשו עליה היתה מצוה הנכנסת אורחים, ולכן עשיוי דוקא נצטען על שאין לו אורחים לקיים מצוות הנכנסת אורחים והמלאכים להתעוררות חפץ של מצוות הנכנסת אורחים, וכשראה הקב"ה שצטען ע"כ המלכים בדמות אנשים. (וירא תש"ז)

מולדותיו

החזון איש - רבי אברהם ישעיהו קרליץ, נולד בי"א מרחשוון תרל"ט בעיירה קוטובה שבליטא לאביו רבי שמריהו יוסף ואמו מרת ראשה-לאה, בתו של רב העיירה. למרות שהוזהרה האם שאם תנסה ללדת מסכנת היא את חייה, ברחמי שמיים נולדו להם 15 ילדים שששה מהם נפטרו בקטנותם, ארבעת הבנים הנותרים גדלו לת"ח ומנהיגים בישראל והמש הבנות נישאו לגדולי תורה.

כבר בילדותו ניכר בו שהוא מובדל מבני גילו. כל רצונו היה לימוד התורה, למרות שגופו היה חלש ולעיתים קרובות נתקפ כבאבי בטן ועים, היה הומק לעזרת הנשים בבית המדרש בו למד עם אביו ועם גונח מכאביו, זאת כדי שלא לעצור את הוריו. את רוב תורתו קיבל מאביו שהיה בעצמו ת"ח ורב-פעלים.

סיפר אחד שזכה לדאות את החזון איש מילדותו לומד בבית המדרש, והיה מתמיד גדול, יומם וליל'ה היה ניצב לפני העמוד, גבו אל הקהל, ולומד, פעם אחת לאחר תפילת שחרית שמע האיש קול בכי רם. הוא הביט כה וכה וראה את המתמיד החזון איש ניצב לפני ארון הקודש הפתוח, ומתפלל בלילה. בבית המדרש לא היה עוד שום איש, והאיש הנ"ל ישב בפניו, בין התנוד וכוהל המערב, לכן לא ראהו החזון איש, וכה התפלל לפני ארון הקודש שז"ל: "יריבנו של עולם, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. נודר אני להמוך כל ימי תורה לשמה. רק לשמה. לשמה בלבד. גר אנוכי בארץ, אל תסתר ממני מצוותיך", השומע הסתלק מיד מבית המדרש, לבל יראנו המתמיד מקוסוב ויתבייש, או

כשנפגש החזון איש עם אשתו לעתיד, טאל אותה: "האם תהיי מוכנה לאפשר לי ללמוד תורה לשמה במשך כל ימי חייך כן", השיבה, "אני מוכנה!" גם אם יהיו חיינו חיי עוני ומחסור" טאל הרב. כן, השיבה בפסקנות. "ולא תלחצי עלי לקבל מסכרות של דיון או רב עם מסכרות מכוונת" הוסיף הרב שטאל. "לא! לא אלחץ עליך לעולם!" השיבה הצדקת והוסיפה: "כל ימי התפללתי והתנתנתי לה' שיוכני לבעל שיהא חשוק רק ללמוד תורה בלי כל הפרעה ואני אראא להכלל!" חזר החזון איש להוריו, ואמר: "עוד היום מוכן אני לבוא בבית הארוסין", תוך ג' חודשים עמדו החזון איש ורעייתו תחת החופה בבית הכנסת. מיד לאחר שבעת ימי הברכות, פתחה הצדקת בתיה חנות לאריזים, ובמשך כל שעות היום היתה סוררת ועמילה ומפנסת את ביתה, ושמה מאד על שזוכה היא ומאפשרת לבעלה הגדול לעסוק בתורה ביישוב הדעת, היו זמנים מסוימים בהם הגיע לחנות כדי לעזור לה בניהול החשבונות, כאשר הבחינה שבזמן שהוא נמצא מתמלאת החנות בקונים גויים ובידלה מדוע, אמרו לה שבעלה איש קדוש שנוכחותו היא סגולה להצלחה בעסקה, כששמע זאת הניסח להגיע בזמן שהחנות פתוחה, כמוב"כ החזון איש הקפיד להגיע לחנות מידי בוקר אחרי תפילת שחרית לומר לאשתו "בוקר טוב" ובהצלחה, ויוצא ללימודו עד שעות הלילה...

והנה, באחד הלילות כשחזר לביתו רואה הוא את אשתו מוראגת ועצובה. לשאלתו "האם אינך חשה בטוב" ענתה הצדקת: "ב"ה חשה אני בטוב, אלא שלפני כחודש העליל עלי אחד הסוחרים הגויים שגנבתני ממנו אריג בד משובת. כל מאצני לשכנני בעדקתי ולדבר על ליבו עלו שבהו, ואף לא סיפרתי לך זאת כדי לא להסירך מלימודך, אלא שאתה לא כללית כתב בתביעה לבית המשפט, ולתדהמתי לא נחה דעתו של אותו סוחר גוי, עד ששכר ב' ערי שק שמוכנים לבוא ולהעיד שגנבתני את האריג". וכן לא יצעה כה ופרצה בכבי. "הי יעזור, אמר החזון איש: "אל דאג! אבנו שבשמים יודע את מסירתך ללימוד התורה ובודאי שיושיענו, רק אמרי לי בבקשה את תאריך המשפט", "עבוד חודש בדיוק", ענתה רעייתו, ובמשך כל אותו חודש לא דיברה איתו אף מילה אחת בענין זה כדי לא להפריעו

מלימודו... כשחזר רבינו מלימודו בלילה שלפני המשפט וראה אותה חוששת מהמתר איל שאין לה מה לפחד, ומיד כנס לחורו ונשא תפילה חרישית לבורא עולם. כשחזר אליה, הוסיף ואמר: "ב"ה הכל בסדר". סמכה הצדקת על דברי בעלה וארשת שמחה ובטחון עלתה על פניה...

לפחות בבוקר הגיעו שכניו של אותו סוחר גוי ואמרו לה: "אין מה למהר לבית המשפט, היות והסוחר נמצא הבוקר מת במיטתו, וכל מאצני הרופאים להחיותו עלו בתוהו, כך שבדאי המשפט מבוטל".

מידע שהתפרנס בדוחק ממכירת ספריו החשובים (בכך עסקה בעיקר זוגתו הרבנית). והקפיד הצדיק על כך, שהקונים לא יוספו על המחיר העצום שקבע לכל ספר. וסיפור עליו, שפעם לא דקדקה אשתו עם אחד הקונים שהיה עתיר נכסים והושיט לה לירה שלמה (כיום נכדו, שהיה בו כדי פנסת שבע שנים מהם) במקום רבע לירה, שקבע המחבר כמחיר לספר. כשנודע הדבר ל"חזון איש", ביקש מאשתו את שטר הכסף שקיבלה מאותו קונה, ובלא ניד עפעף קרע אותו לגזרים, ואמר: "מה שעשית עכשיו אין בו משום יבל תשחית", כי הלך שילמד מכך



רבינו שליט"א על ציון החזון איש

שווה הרבה יותר מלירה". הרבנית ידעה שבעלה הצדיק אינו סוטה כמלא ניהו מן ההלכה הפסוקה, ולא הגיבה במאומה מעשהו ועל דבריו, לאחר שייצאה מן החדר, רכן "החזון איש" אל מתחת לשולחן, והחל מלקט את האחד לאחר השטר. אחר-כך עמל שעה ארוכה כדי להדביק כראוי את חלקי השטר. ואחר שהשלים את מלאכתו, דאג להחזירו לבעליו.

ספרו המפורסם לשו"ת "חזון איש" בבוודאן, תוך שהוא מצניע עצמו, הוציא לאור את החלק הראשון של ספרו "חזון איש" על "אורח חיים וענייני קדשים והלכות נדה"

עשה רשם רב ציבור הלומדים, רב העיירה רבי משה רוזין שידע מגדלותו כיבר את רצונו שלא להתפרסם, אך כבואו לוילנא אל הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי וציל סיפר לו את מעשה החזון איש, בסיום השיחה אמר רבי חיים עוזר "ברוך השם! ההסגחה העליונה כבר מכסירה מאור לדור הבא".

בפרוץ מלחמת העולם הראשונה נאלצו החזון איש ורעייתו לעזוב את העיירה ששכנה על גבול גרמניה ורוסיה שהיו יריבות ולעבור לעיירה סטוביץ, שם כתב את ספרו על מסכת כלים וכרך שהבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחרי, החל שמו של החזון איש להיוודע בעולם.

משפטיצ' עברו לעיר מינסק שם כבר נודעה גדולתו ובה נפגש עם גדולי התורה רבי חיים סלובייצ'יק מבריסק, הגה"ק החפץ חיים והסבא מסלבודקה, בסיום המלחמה התיישבו בוילנא כאשר רבי חיים עוזר מתייעץ עימו ומועידו לפעילות ציבורית, בשנת ה'תרצ"ג עלו החזון איש ורעייתו לארץ הקודש. תחילה גר בת"א ואח"כ עבר לבני-ברק שהייתה בתחילת בנייתה.

רבינו אברהם ישעיהו קרליץ, היה ממעצבי היהדות החרדית של ימינו, אור הלכה והנהגה בעולם התורה שראה תקומה לאחר חורבנו, כדי להביץ את גודל המהפכה והשינוי שחל בשושב החרש מכותו ופעולותיו, עליו לדעת שבזמן עלייתו, המצב הרוחני בארץ היה ירוד ביותר, בבני ברק פעל ת"ת אחד, ישיבה קדושה אחת בנוסח ליטא הייתה ישיבת לומז'ה בפת"ח, וכן כולל אברכים - היכל התלמוד ושתי ישיבות בת"א.

מבקשי התורה היו כמעט בגדר בל יראה ובל ימצא, כשבארץ נושבת רוח החלוציות אשר רבים חללים הפילה, כל זאת בנוסף לבעיות שמחנה היראים נאלץ להתמודד איתן עקב ייסוד המדינה וחוקיה כגון הגויס לצבא, השרות הלאומי וכו' וכן בגלל תנועות פגשניות שהמחנה הדתי אשר הוא מכשול לבלימת הפגיעה ביסודות התורה ע"י השלטון ששאף להקים מדינה חילונית, במצב זה החל החזון איש בדרכו השקטה לפעול בכל החזיתות כאשר עיקר עבודתו הייתה חיזוק המחנה התורני והחזרת העטרה ליושנה וזאת כמעט ללא מימון, בלי גופי עזרה מאורגנים ובנוסף למצבו הבריאותי החלש ממנו סבל כל חייו.

הוא חתר בכל כוחו להחזיר את מושג היבן תורה שהיה זר לחלוטין בארץ למצבו הנוכחי, זאת ע"י כתיבת מאות מבטים לנערים, עידודם והדרכתם בהתמדה בלימוד התורה, מהם צמחו להיות ת"ח ומרביצי תורה אשר מכוּחם וכוח כוחם עומדים לפאר מאות ישיבות ות"ת כיום, ביחד עם עוזריו הנאמנים כיתת את רגליו בעשרות ישובים לעודד את שמירת השבת ופעל לתקן עירובים, למנוע חליבה בשבת שהייתה נהוגה בחלק מהמוטבים ועוד.

החזון איש חידש את חלק המצוות התלויות בארץ כשפירסם והורה את הדרך הנכונה לעשותן ובמיוחד עורר על מצוות השמיטה לקיימה בלי ההקלה של היתר המכירה, בביתו בב"ב קיבל אנשים צמאים לדעת תורה וענה על שאלות בכל התלומדים בהם נדרש, הוא היה בקיא בכל מקצועות התורה והוויית העולם ובתשובותיו הוסיף גם הסבר המיישב את לב השואל ומפייס את דעתו, מפורסם הסיפור שעורר בזמנו סערה בעולם הישיבות על חתן ירושלמי תלמיד ישיבת חברון, שכלתו המיועדת בלעה מחט בזמן טיפול שיניים יום לפני החופה, בזמן שהרופאים התלכסו אם לנתחה או לא, נשאל החזון איש האם לדחות את החופה, תשובתו הייתה שלא לדחות וכי המחט תצא מעצמה עד החתונה, ואכן, כך היה. כששמע שסביבו מדברים על מופת, ביטל את הדברים ואמר שפעם נקף את אצבעו עד זוב עין ואמרו ניחמה אותו ואמרו לו שערך החתונה זה יעבור וכן גם הוא נהג. על גודל חיבת החזון איש ומחשבתו הדור היה הרבה"ק רבי יואל מסאטמר סיפר

הגה"ק רבי משה אריה פריינדל זצ"ל ראב"ד ירושלים ע"ה: "כדינא כי תחת אחד השיחים שהיה לי עם החזון איש, והתאוננתי בפניו שכמה מהעורך היה שיהא רבנו הקדוש (פעל הייחואל משה)" יחד איתנו עתה, והינח החזון איש את דעתו ואמר לי, כי אף שמשמים סבכו כן שישנה רבי יואל בחוגי לארץ כדי לפעול שם גדולות ונצורות, ולהציל את שארית הפליטה הנמצאים שם, בכל זאת השפעת קדושתו היא על העולם כולו, אף במקום שאינו נמצא שם בפועל". (עשרת יחושע)

מעשה מופלא ונורא שנודע לאחר הסתלקות רבינו שמונה שנים אחרי הסתלקותו של החזון איש, בשנת תשכ"ב, נודע ברבים הסיפור המוזעזע - מעשה שאירע שנה אחת לפני שנתבקש למתיבתא-דרקיעא.המספר הוא בעל המעשה עצמו, יהודי בשם ד' יעקב פלדמן, מיוצא דנילאב שבמחוז מרמרוש, המתגורר כיום בארץ ישראל. יום אחד סיפר האיש לפי תומא את קורות חייו באוני רבי אליעזר קרליץ, רבו של "קהל יראים" בעיר באר שבע, כדלהלן: כאשר הייתי ב"י שנה יצאתי את בית הוריי לעבוד בעיירה הונגרית קטנה, המשך בעני ד

Table with 2 columns: Name and Reference. Includes entries like רבי משולם זוסיא מווערסקי ב"ר חיים יצחק מטשערנבורג (תשמ"ח), רבי יהושע ב"ר שלום רוזנפלד נקאמינקא (תש"ד), רבי י"ח חשוון - רבי יחזקאל ב"ר אברהם ישעיהו הכהן מראדומסק בעל נכסת יחזקאל (תרע"א), רבי נפתלי הערץ אשכנזי אב"ד לבוב (ת"ש), רבי משולם פייבוש מבראשין ב"ר ברוך יצחק מוויזניץ (תקצ"ט), רבי נחום פרוצוביץ ב"ר אריה לייב - ר"י מיר (תשמ"א), רבי רפאל ברוך ב"ר יעקב סולוביץ אב"ד נקס (תשל"א), רבי נפתלי יצחק סג"ל ב"ר אריה לייב - נפתלי שבע צעון (ש"ח), רבי יצחק אברהם ב"ר אשר - אחיו של השאגת אריה (תקל"ז), רבי שמשון הלוי העליון מאחוזי ב"ר פייבוש מוזרי - דרך אמת (ת"ד), רבי אברהם ב"ר מרדכי ברוך ב"ר פנחס מוואלוויץ ב"ר מנשה יעקב נכד ר"א מקאמארנא (תרע"ה), רבינו אברהם ב"ר יצחק, ה"ראב"ד - ב' האשכול (תקצ"ט), רבי אשר אנשיל אשכנזי מראדואל ולבוב - אבי רבי משה דוד מטאלטשאווא (תק"ד), רבי יהודה ארי וינברג אב"ד ניינערעש ב"ר פנחס (תרצ"א), רבי משה נתן נטע מטאקאווא ב"ר מנחם מנדל לעמברג - עטרת משה (תשמ"ג), רבי שלום ב"ר יעקב יוסף הלוי מקאמינקא (תרי"ג), רבי משולם יששכר ב"ר אריה לייב מטאטאנילס (תרמ"ח) המקובל רבי מרדכי ב"ר הודה שרעבי מ"ם (תשד"ט), רבי דוד ב"ר שלמה בן זמרא הרדב"י (ה' ש"ה), רבי אברהם ב"ר מרדכי אוואל - ב' חסד לאברהם (ת"ד) רבי יוסף קלוגער אב"ד גריינע ב"ר דוד (תקצ"ט), רבי אליעזר הכהן פייסקער מטאטשוב ב"ר זאב וולף תל"ר ב' מפשיסחא ו"ר מטאקא (תרי"ג), רבי אברהם הלוי העליון רובין אב"ד אכיל ב"ר אלימלך (תש"ט), רבי משה משיטליניק ב"ר שלמה מסוואן (תרע"ג) רבי אשר אנשיל אשכנזי אב"ד ולאטשוב ב"ר יואל. רבי חיים יעקב טייטלבוים אב"ד לימאנוב ב"ר משה יוסף אב"ד אוהל (תרצ"ו)

Table with 2 columns: Name and Reference. Includes entries like רבינו א"ט חשוון - מתתיהו בן יוחנן בן שמעון כה"ג (תקצ"ו), רבי צבי ב"ר מאיר מציריטקוב אבי רחמים הק' מנקלשבורג וב' ההפלאה (תק"ד), רבי אליעזר קאליר אב"ד קלן - רכנין - אור חדש (תקס"ג), רבי לייב בעל היסורים מטשערקיש-מוהילב-חרון [הנבשה שמי שבאווא ציה ח"ו ישתנה בקברו בפיט בעיב שב"ק ויושע] (תקצ"ו), רבי שמואל פרנקל מדארג ב"ר שרגא פייבל ב' אמרי שפר (תרמ"ג), רבי אברהם ישעיהו ב"ר שמריה יוסף קרליץ ב' חזון איש (תשי"ד), רבי שלמה ב"ר נחום מרדכי מטשערקוב ב' דברי שלמה (תשי"ט), רבי עמרם חסידא ב"ר משה נחום (תק"ט), רבי יצחק ב"ר ארי לייב מגדולי וילנא (תק"ד), רבי יצחק יוסף ב' חיים יונה תאומים אב"ד ברעסלוי (תק"ד) רבי משה קאלישער (תקצ"ו), רבי יואל מיכל הלוי מגלינא ב"ר אשר לעמיל (תקע"ט), רבי יצחק אב"ד עפשטיין אב"ד קאלמייא ב"ר נחמן צבי (תר"ט), רבי דוד מנקליץ חתן רא"מ ב"ר ישעי' מושקאט מבורא (תרפ"ד), רבי יעקב יצחק רבינוביץ מחרסין ב"ר פנחס מקאמינקא (תש"ג), רבי אליעזר מנחם בן מ' ב' עזריאל ש"ך ב' פוניב' ב' אבי עזרי (תשס"ג), רבי מנחם מנדל מקוסוב ב"ר יעקב קופל חסיד בעל אהבת שלום (תקפ"ה), רבי משה יואל אברקשטיין מלבוש ב"ר יעקב (תקצ"ט), רבי יעקב קאפל מטשיטניץ - תלמיד רבי משה לייב מטאטוב (תקפ"ו)

חינוך הבנים

אמורת צדיקים, הנחלת הדרכת ועבודת מצדיקים בענין חינוך הבנים (יא)

ציפור נפשו של כלל ישראל צריך לדעת שהינן הילדים הוא ציפור נפשו של כלל ישראל, ואמר לי הצופר מבריסק זי"ע שכל עניני האידיוסקיט אינם שוים כנגד חינוך הילדים לשומרים על טהרת הקודש, ועל כן צריכים אנו לדעת תורה אחרת, שמוטב על ההורים בחינוך ילדיהם. (הגרמ"ש שפירא זצ"ל - לשמש שם אהרן)

חינוך הבנים קפדני

הרה"ק הרשב"י ממהר"ר חזק את בנו יחידו הרי"י זצ"ל חינוך קפדני ביותר, כשהוא מדייק על כל תנועה ותנועה, לאחר שגדל הבן הרי"י זצ"ל אמר לו פעם אביו: מחך טוב באמת חיב ללמוד את סדר החינוך מנגן טוב, נגן כזה מקדיש שימת לב גדולה ביותר לכך שהשתלשלו שנטע יצמח שר, ואז יגדל ממנו אילן ישר וזקן. (האספקלריה)

תהילים עם דמעות- זהו הסוד סיפה הגאון רבי בצלאל ראקעו זצ"ל ראבי"ז הישיבה שפ"א בא הרי"ז אברמסקי זצ"ל לריעו הגר"י מבריסק זי"ע ושאל אותו, היאך הוא, שכבודו וזה שכל בני הולכים בדרך התורה הטובה והישרה, השיב לו הגר"י זצ"ל תפילה, תפילה, תפילה, תמיד אני מתפלל עבורם, ובליל "תהילים מיט טרערן" - תהילים עם דמעות זהו הסוד לבנים טובים. (בצל הקודש)

להתפלל לבנים טובים

אמר לי הגאון ר"ד סולוביצ'יק שליט"א מבריסק, ששמע מפי אביו הגר"י זי"ע, שכדי לזכות לבנים טובים צריכים לשפך נחלי דמעות [וישטן טיענען]. וגם העיד על עצמו זי"ע שכל כן בו שלו היה שופך נחלי דמעות כז"ל. (הגר"י זי"ע מייילש זי"ע בשיעור מלך)

כוח הדמעות

סיפר הרה"ק רבי שלמה מנאבוב זי"ע: אמי הרבנית (מתתיהו פראדיל ע"ה) היתה יושבת כל יום באשמורת הבוקר

ואמרת תהילים בכבדות, בחיות צעיר לימים ויגשת אליה, ושאלתי ממנה: "ואם יושט די מאמע?" [למה אבא בוכה?] ענתה ואמרה לי: "שלמה'לע, אך וויין או די זאלסט זיין א ראי שמים" [אני בוכה, כדי שאתה תהיה ירא שמים...]

סיים הרבי רבי שלמה מנאבוב זי"ע בענותתה: ידי מאמע'ס טרערן, לויט ארע טרערן וואלט זיך געדארפט צו זיין אסאך א הענענערע בעל מדרוגה, אבער ויפיל דאס האט שוין מציל געווען, ועוד האט אן השגה, און אפטר אויך אונטערע קינדער שוין!]- הדמעות של אמי, לפי דמעותיה היתיי צריך להיות כבר גדולה הרבה יותר גדולה, אבל כמה שזה כבר גדלה, לא היה שום הגנה, ואפטר כבר על צאצאיו. (פרי השרש - באבוב)

ללמוד ולהגן כראוי

כאשר נסע הרה"ק האמונת משה מאלכסנדר זי"ע לפוזנאן לצורך עסק הוין (מנדע שבקופה מסוימת נסע להשיג פרנסתו ע"י יבוא יין לפוזנאן, שבו היה אחד הסמסרים של רבנים ובג"ש, שיכלו להיות קצת ע"י זה, מאד שפסולין אין יין, והרי צריכין יין כשר לקדש ולהביא, ולכן נסע הייבם להביא יין מחוץ לפוזנאן, וילחם סמט על כשרות יין, ונעששה על ידי ישראל, היתה דרך נסיעתו בכביבות פחוזה הייבם כעלוא, ולאטרי כי היה צריך לשבות באזור, ובידעו שאביו מאלכסנדר היה אצל הרבי ר"ש מבעלזא זי"ע סיבב לכתיבה את נסיעתו באופן שישבות אצל הרה"ק ר"ד מבעלזא זי"ע, כמו"כ סיפר, כי בעת שיבטו אצלו נכנס או חסד אחד שהוכיח עצמו בקיומטעל על כי בנו אינם הולכים בדרך הישר, אמר לו הרה"ק מבעלזא: הלא חינוך הבנים הוא ממוצות התורה כדכ" (דברים ו) ושנתתם להם ודברתם בו וגו', אם כן בוודאי שייך בזה בחירה, ואין הדבר תלוי אלא ביד האדם אם לטוב ואם למוטב, א"כ תלוי בכך, שתלמדם לתוכנם כראוי, ואז יגדלו כהגון. (ליקוטי רשימות - מהרב א"ד גוטמן)

תפילה עם בנה

הגר"ק "החזון איש" חיבר נוסח תפילה לאם על בנה, אותו תאמר בברכת "שמע קולנו" בתפילת שמונה עשרה" (אגרות חזון איש ע"ה) בה"ל:

"יהי רצון מלפניך ה' אלוהי אלוהי אבותי שתרם על בני... (שם מלא) ותהפוך את לבבו לאהבה וליראה את שםך, ולשקוד בתורתך הקדושה, וחסדי מלפני כל הסיבות המונעות אותו משקידת תורתך הקדושה, ותכין את כל הדיברות המביאות לתורתך הקדושה." ע"כ.

ברכת מו"ט שמה ולבבתי

מעולם לבנינו נשגד בזה ברכת מו"ט שקדם היא גברא ויקרא, איש האש מלות ורב תבונות, בנש"ק מגוא"ת, רב פעלים לתורה ולתעודיה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, לבו פתוח כאולם לכל דבר שבקדושה וחסד, עושה חסד ומרבה לחיים ולרחמים, תורה יהי' וחסדות היא רכושו, מחשבו אברכי כולל "אורי מנחם" לעולם, וממנו הרבים ה"ה הרה"ח רבי יונה זאב ויברג שליט"א - נד"כ הרה"ק מו"מ מגראד זי"ע דיגל שמחת הנהגה בנו היקר הנחמד ונעים, יניק וזוכים טובא כמו ישראל נפתלי ו"ו לעול תומצ" יהי רצון שתזכה לרוב נחת ממנו ומכל יוצ"ה, ומשמחה זו יושפע תמיד שמהות באהלה מתוך בריות גופא ונהורא מילאי, לתפארת המשפחה החשובה אמן, המברכים ומשמים בשמחתכם - גויסק - יואל מנדלבוים, צבי יעקב רייך - דידיה הלומד עמו בהברות - יצחק גוליס.

לידידי הרה"ח ר' יונה ויברג שליט"א

הריני משגד ברכת מזל טוב לרגל הכנסת בנך ישראל נפתלי נ"י לעול תורה ומצוות. מאחיל ידיך - שיער בלוי

ברכת מזל טוב

לרומע"כ האי גברא רבא, ענות חן נסובה על פניו, פה מפיך מרגליות במוקש שפתיו, נאה דורש ונאה מקיים בהרצת תורה ויר"ש, פרי צדיק עץ חיים, ריא אלוהים מרבים ורבים כרימים לו, חרוף ובקי במקומי התורה, מלהיב הלבבות לתורה ויראה טהורה ולא פסיק פומיה מגורסא, ה"ה הרה"ח רבי הרשב"ש שליט"א לרגל שמחת הכנסת בנו היקר והנחמד, עלם חמודות, יניק וזוכים כמור אילינו נ"י לעול תורה ומצוות יהי רצון שיוכה לרוב נחת ושובע עומת וכל טוב סלה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' נתן נטע בן הר"ר שמעיה ז"ל שושיצקי נלב"ע ט"ו חשוון תשס"ב בשבט טוב הונצה ע"י בנו ידידינו היקר והנעלה מחשובי אנ"ש הר"ר טוב"י שושיצקי הי"ו - לאנדאן יצ"ו

בגו צדיקאי המשך מעמ"ג

פעמי לבני ברק אל רבינו ה"חזון איש", אשר שמעתי אודותיו מפי אנשים רבים, כדי לספר לו את החלומות, לפלאיתי, כאשר אך עברתי את מפתן ביתו, החל ה"חזון איש" לדבר אלי בחומרה: "ואי אבוי, אתה עובד בשבת אתה עובד בראש השנה וגם ביום הכיפורים, לאבין אין מנוחה בעולם העליון, נגזר עליך כרתו!" הוא השלים את דבריו והמשיך לישוב על כסאו כאילו מנמנם, הסעין את ראשו בין שתי ידיו, ואני עמדתי לפניו נבוך ונסערה, מהיכן הוא יודע? לבסוף, אחרי כמה רגעים של ציפה, פקח ה"חזון איש" את עיניו ואמר לי: "בזכות מצווה גדולה שקיימת בנעורך יוסיפו לך ממרום ימים ושינים, מעכשיו תחזור למוטב ותלך בדרך הישרה כפי שחינך אותך אבין, האם תזכור את מצווה קיימת בנעורך, השבתי לו: "אף אל פי שהייתי מחלל שבת, מעולם לא פגעתי במישרו וגם צדקה נתתי, השיבני החזון איש: "אין די בכך לא בזכות זה אתה זוכה שיקרעו את גזר דיך..."

ואז נזכרתי, שכאשר הייתי בן 14 שנה ערך, באה אלנו אישה ומררה לבא שבער פלוני מוטל ילד מת ואין מי שיטפל בו להביאו לקבר ישראל אבי שלח אותי אל הכפר לבעד את הדבר, ואף על פי שהפעולה היתה קשורה בסכנת נפשות, כל הקוויסיסטים השתלשו את בדרכים, והיה עלי לעבור יקר שלם בחדר מוות, קיימתי את המצווה אחרתי קבר בתכלית השלמות שנאמר בתורה "לא תלן המת כי קללת ולאוקים הוא", לשמע הסיפור ננענע לי "החזון איש" בראשו ולא הוסיף דבר. כאשר איתו מבינת, קיבלתי עלי לשמור תורה ומצוות כיהודי שלם ומאז אני רואה במעשי ידי ברכה והצלחה. (לקט טוב.) ע"כ

הסתלקות אחת הבעיות הקשות איתן נאלץ להתמודד היתה סאלת השיירות הלאומי, בה ראה גזירת שמד שמהויבים למסור את הנפש עליה. בענין זה אין נערכה הפגישה המפורסמת בביתו עם ראש הממשלה דאז מר דוד ב"ג שאמנם התרשם עמוקות מאישיותו של החזון איש אך לבסוף נשאר במריו ולא שינה את דעתו.

העיסוק בדבר זה שבר את ליבו וכאב לו מאוד, שלמרות שהיה חשוך ילדים, ליבו היה מלא רגשות כאב רחמן לגורל הבנות. מאבק זה היה האחרון בחייו ובליל שבת קודש, פרשת וירא תשי"ד, ניצחו אראלים את המצויקים, נתבסקה נשמתו לישיבה של מעלה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אלה העמדו על הברכה אשר נדם לבם לנדב להוצאות העליון לזיכוי הרבים

~ תורת אמת - המשך מעמ"ג ~ אי בשה הר"ש מעלה זקול בענין מה שאמרם בתפילת יהי רצון שאחר קריאת התורה, שכלום אומרם יהי רצון מלפני אבנו שבשמים ובסוף אומרם אחינו כל בית ישראל התנוים בצרה וכבשה, אמן ויעם, אז אין צריך לתקדם יהי רצון. (אין ויעם, רב עובד עובד מלך מלך ז"ל)

ושכם אברהם בבורק אל המסוק אשר עמד שם (ש"ס ע"ג) חביר ר מילך השלום אמר בדרך הלצה, על אותו האנשים אשר תשוקתם וחפצם להיות מתפללים תמיד בפני העמוד, ותיכף שעוררים ששתים משפטיים לפני העמוד, ובוש לא יבשו והלל לא ידעו כהאין אפני יקום קדם נלכא, והו' ושכם אברהם בבורק אל המסוק אשר עמד שם עמוד התפלה, והו' אברהם אבינו עליו השלום הוא היה התגלות ראשו שגילה פוסם מרת החסד בעולם, וכבר נודע (פורסם שפדת חסד בקרב בוקר (הו"ק ר"ב ס"א, א) פשו שתוב (בראשית ט, א) בוקר אויך והאשים וגו', והו' ושכם אברהם בבורק, רצה להניח צדקות הצדיק שחשבים והקדים ללות אותו בוקר בעולם, לחזו ולחית מרכת מרת חסד, ולכן פנינו לרד"ל שאמרנו (ברכות טו) אברהם אבינו תיקן תפלת שחרית, שאז בבורק בחינתו מרת חסד פתח אתה בעלמא, וצאלו כדודאי שייך שפיר ושכם אברהם בבורק אל המסוק אשר עמוד התפלה תפלת שחרית, לתקנה בבורק בוקר, וד"ק: (שאר הסוד)

ועתה השב האיש כי בניא הוא (כ) יש לומר בדרך הלצה, אדמוסי בפרשת רבה פרשת ויקרא (פרשה א) שגוביא דומה לפלאך, כמו שאמרת אבותינו (ש"ס ט"ז) איש האלקים בני אלו ומראהו כמראה מלאך האלקים, ומשום שהיה נאה אברהם אבינו לפלאך חשב אביבלי כי איננה אשת איש, אפי' לו הקב"ה השב את אשת האיש וזה שתוארו לפלאך אלקים כי בניא הוא. (שפת אמת)

ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, ויאמר בני בני (כ) ומה הם הדברים שאמר יצחק אל אביו, יש לומר שאברהם אבינו ע"ה היה מידת החסד והצדק מידת הבורה, זה כונת הפסוק ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, פירוש הלוא אתה הוא מידת החסד והצדק ויחזק נחלת לשונות אותי, והשיב לו אברהם, בני בני פירוש שעתה התלבשתי במידות דהיינו נבונה. (הרה"ק רבי הענין סאלכנדר, ש"ח שפירא ט"ט)

ברכת מולא טבא מעומקא דליבא

בלב מולא שמחה נשגד בזה ברכת מול טוב, לידידינו היקר והמכובד, מהולל בתשבחות עת בלי די, מהולל ומבורך בפיי קהל עדותינו, מתאבק בעפר חכמים, רחיים ומוקיר רבנו, מחשובי ויקירי אנ"ש, עומד לימינינו תמיד ביד רחבה ובסבר פנים יפות, הנדיב הנכבד הרה"ח ר' שמואל ברילל שליט"א - אב"י בארא פארק - ארה"ב

ולבנו ידידינו האברך היקר והנעלה והאיש מרדכי רצוי לכל אחיו, רודף צדקה וחסד ומחשובי אנ"ש ה"ה הר"ר מרדכי הי"ו - בארא פארק - ארה"ב

לרגל שמחת הולדת הנכדה - הבת בשעטומ"צ יהי רצון שיושפע להם משמחה זו שובע שמחות תורה וגדולה במקום אחד, ויזכו אביה ואמה לגדלה ולחנכה ולחכמה לתורה ולבעל תורה לחופה ומעשי"ט, לברכה ולצדקה בכל מעשי ידיהם.

המברכים מריחוק מקום הקירוב לב - המערכת הוצאות חלק נכבד מגוליון זה נתנם לרגל השמחה

ברכת מזל טוב נאמנה הגו לטורר למעלת ידידינו האי גברא רבא ויקירא, חרוף ובקי טובא, מופלג בתורה ויר"ש, חיושב והונה בתורת ה' וימם ולילה, ולא פסיק פומי' מגורסא, רבוק לרבוה'ק מלעלוב, משמה אלוקים ואנשים הרה"ג רבי משה זאב טויטו שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו היקר, מוכנת מבעלות ומדות תרומיות, כלי מחויק בריכה, מקבל את כל אדם בסבר פנים ואורה, טוב עין ונעים הליכות, על כל מכריו אהוב, לבו הטוב עולה על כולו, חכו ממתקים וכולו מחמדים ההתן בגימיון הי"ו ע"בג"ה תח" בשעטומ"צ והברכה אחת היא לפחותון החשוב מחשובי אברכי הכולל תהילים ר' יעקב דאיה הי"ו לנישואי הבת יהי רצון שייזכו לרוב נחת ושובע שמחות, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל, מתוך בריות גופא ונהורא מעלילא אכיה.